

Stedentrip

Krakau is de parel van Polen, wat verscholen in Europa. Ten onrechte, want dit Unesco Werelderfgoed heeft veel te vertellen en vooral veel moois om te laten zien.

De Maria Basiliek.

Terras in een straatje van de wijk Kazimierz, hier filmde Spielberg.

Straatmuzikant speelt een liefdeslied.

Schoonheid van Krakau in de spotlights.

De Lakenhal, buiten net zo fraai als binnen.

Fontein op de markt, lekker koel op warme dagen.

Rijtuigen wachten bij het marktplein op passagiers die even niet wandelen.

Kathedraal bij Kasteel Wawel.

Het vrije Krakau lacht naar de toekomst

Een mens is zo jong als hij zich voelt. Net als de Poolse stad Krakau. Het heeft een eeuwenoud, beeldschoon centrum, dat liefde ademt voor traditie. Dat veel verdriet kende, maar vitaal terug vocht en nu aanstekelijk lacht naar de toekomst.

Er staat elk uur wel een groepje mensen op het marktplein van Krakau te luisteren naar de trompetter in de toren van de Mariakerk een signaal blaast. Tot hij abrupt stopt. Het publiek zwaait, de man zwaait terug. Zo gaat dat al eeuwen. De traditie wortelt in het jaar 1241, toen Tataren de stad aanvielen. Een hoornblazer sloeg alarm, maar werd tijdens dat signaal getroffen door een vijandelijke pijl. Toch was hij gehoord. De stadspoorten sloten, de Tataren werden afgeslagen. Zo'n poort, een klein fort, staat er

nog. Hij markeert het einde van een gezellige winkelstraat. Daar valt op waarom de stad zo aangenaam aanvoelt. De winkels zijn modern, maar nergens schreeuwt reclame. Ook de huizen aan het marktplein, het grootste van Europa, kennen geen stijlbreek. Langs de randen ligt een lint van terrassen met groen en parasols die passen bij de huizen, exponent van de zomer die in april begint en duurt tot in september. Romantisch? Een straatmuzikant speelt een liefdeslied en rijtuigen maken rondritten voor verliefde toeristen. Ze worden getrokken door een

tweespan, een dame op de bok. Hier hebben de mensen zin in het leven. Toch heeft Krakau in de loop der tijden veel narigheid moeten overleven. De oudste generatie leefde in een door de nazi's bezet land en hun kinderen groeiden op onder het bekkende communisme. Maar de kleinkinderen leven in een vrij Polen dat binnen Europa zijn identiteit hervindt.

Restaurants

Bijvoorbeeld in de restaurants. Daar blijkt de Poolse keuken hoogst aantrekkelijk te zijn en kan een maaltijd worden afgesloten met een wodka van een passende smaak. Voor later op de avond is er ander vertier, al dan niet met jazz, want ook dat is Krakau. De stad ontstond in de middeleeuwen. De resten zijn terug te vinden in het Rynek Underground, een nieuwe attractie, verscholen onder de neogotische Lakenhal vol feestelijke kramen met kleding en souvenirs. Daaronder werden resten van huizen

teruggelaten en door zware karren uitgesleten straten. Ze werden gereconstrueerd en geven met film, animaties, bodemvondsten en tal van andere interactieve snuffjes een indruk van de onder nieuwe woonlagen verdwenen oude Hanzestad. Bovengronds laten de middeleeuwen zich zien in de Mariakerk. De bouw begon in 1355, volgens de regels van de gotiek, maar diverse bouwmeesters voegden laten hun eigen stijl toe, zelfs de art nouveau. Het hoogaltaar, het grootste van Europa, toont het leven van Maria. Het is gesneden uit één stuk lindehout en blinkt van het bladgoud. In Krakau zetelden eeuwenlang de Poolse koningen, aan wie de stad in alle bescheidenheid nog steeds een 'royale' allure dankt. Hun Kasteel Wawel werd museum met Vlaamse wandkleden, Aziatische kunst en de koninklijke verblijven. Bovendien is daar nog de kathedraal. De stad telt vele universiteiten. De

Jagellonica Universiteit uit 1364 is, na die van Praag, de op een na oudste van Europa. Er is een museum en op de vijftiende-eeuwse binnenplaats worden concerten gegeven. Hier studeerde ooit Copernicus, die aantoonde dat niet de aarde, maar de zon het centrum is van ons zonnestelsel. Het Vaticaan heeft hem daarom verkerterd, maar later studeerde hier paus Paulus II.

Elite

Nadat het Duitse leger in 1939 de stad had bezet werden de professoren uitgenodigd voor een voorlichtingsbijeenkomst. Eenmaal binnen werden de 183 heren gearresteerd en afgevoerd naar het kamp Sachsenhausen. Toch liet de elite zich niet elimineren. De universiteit ging ondergronds en zorgde ervoor dat tijdens de Tweede Wereldoorlog toch nog zeventienhonderd studenten konden afstuderen. Tegen het centrum aan ligt de oude Joodse wijk Kazimierz, genoemd naar

de koning Kazimiers de Grote. Die besloot in de veertiende eeuw zijn hoofdstad te ontwikkelen. Daarvoor was bevolkingsgroei nodig. Joden werden uitgenodigd zich te vestigen in een nieuwe wijk. Ze kwamen uit Duitsland en Oostenrijk en bouwden deze 'stad naast de stad'. De eeuwenoude synagogen zijn de intieme levende resten van een bloeiend Joods leven. Bij de oude Remu Synagoge met zijn zestiende-eeuwse interieur hoort een nog oudere begraafplaats. Op het plein daarnaast werd in 1870 Helena Rubinstein geboren, dochter in een arm gezin, grondlegster van het internationale cosmeticaconcern met haar naam. Nu zit daar hotel Rubinstein. De wijk heeft nog steeds een herkenbaar karakter, maar er wonen nog maar weinig Joden. In de Tweede Wereldoorlog werden de Joden ondergebracht in het getto waarvoor de wijk Podgórze werd ingericht. De meesten van de 70.000 Joden uit

Krakau kwamen om. Dat is een kwart van de totale bevolking van de toenmalige stad. Het zijn jonge mensen die na de val van het communisme in 1989 hier investeren en de wijk weer doen opleven. Ze bevolken de terrasjes op de plaatsen die Spielberg eerder gebruikte voor zijn film 'Schindlers List': het verhaal van de Duitse fabrikant Oscar Schindler die de vele Joden die in zijn bedrijf werkten voor het Duitse leger bij zich kon houden en zo kon behouden voor de vernietigingskampen.

Fabriek

De fabriek, buiten het centrum, is nu een goed en actueel opgezet museum. Schindlers kantoor staat erbij alsof hij even is weggeroepen. Het vertelt ook over Tadeus Pankiewicz, een niet-Joodse apotheker wiens zaak in het getto een trefpunt was van intellectuelen en verzetsmensen, die drieduizend Joden het leven reddden. Het luxe kantoor van Schindler con-

steert met het Joodse leven tijdens de oorlog in Krakau en in het getto. Het museum maakt dat invoelbaar met beeld, geluid en reconstructies. Dat leven kon eindigen in het op Poolse landschap gelegen vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau, weg voor wie dat destijds niet mocht weten. Hoe anders is dat nu. Zo 'in de buurt' mag een bezoek aan het voormalige vernietigingskamp eigenlijk niet worden overgegaan. Wie daarna terug keert in de realiteit van nu, ziet hoe sterk het leven is na al die tragiek. Van 25 tot en met 31 juli worden in Krakau de wereldjongerendagen gehouden, met ongeveer een miljoen gasten, onder wie de paus. Zo jong is het authentieke Krakau.

Tekst: Hans Visser
Foto's: Twid Widyangsih
Meer info: www.polen.travel.nl
www.visitmalopolska.pl
www.cracow.travel/

Poolse parel heeft zijn glans herwonnen